DECRET 36/1988, DE 14 D'ABRIL, PEL QUAL ES PUBLIQUEN EN EL BOCAIB LES FORMES OFICIALS DELS TOPÒNIMS DE LES ILLES BALEARS[1]

*(BOCAIB núm. 51, de 28 d'abril de 1988;
correccions d'errades BOCAIB núm. 63, de 26 de maig de 1988;
BOCAIB núm. 129, de 27 d'octubre de 1988, i
BOCAIB núm. 64, de 20 de maig de 1995)*

La Llei 3/1986, de 29 d'abril, de Normalització Lingüística, estableix a l'article 14 que l'única forma oficial dels topònims de les Illes Balears és la catalana. Així mateix, estableix que és competència del Govern de la Comunitat Autònoma, d'acord amb l'assessorament de la Universitat de les Illes Balears, determinar els noms oficials dels municipis, territoris, nuclis de població, vies de comunicació interurbanes en general i topònims de la Comunitat Autònoma.

Un cop la Universitat de les Illes ens ha facilitat l'assessorament en matèria de toponímia, consideram d'interès recollir ací les observacions que sobre els articles dels topònims balears ens ha proporcionat:

1. Pel que fa a l'article, recomanam que el nom oficial dels nuclis de població a altres topònims, majors o menors, s'ajusti a la solució adoptada per la llengua parlada local, per les següents raons:
   a) L'adhesió popular a aquestes formes que, en el moment actual, faria difícil una acceptació majoritària d'una altra solució. Tanmateix, convé recordar que el valor d'aquest argument pot canviar en el futur d'acord amb els canvis de criteri que es poden produir al si de la col·lectivitat balear.
   b) La tradició d'ús de l'article salat, almenys des del segle XIX, i, en alguns casos, fins i tot d'abans, sobretot en posició medial (Santa Maria des Camí, etc.), així com la utilització més o menys sistemàtica que se n'ha fet a les Illes Balears, especialment per part d'escriptors filòlegs com Mn. Alcover, F. de B. Moll, etc. i així mateix la publicació de diversos reculls de toponímia balear o de lexicografia dialectal, han condicionat en gran part la utilització majoritària d'aquest article fins i tot en textos formals.
   D'altra banda, institucions com l'Institut Cartogràfic de Catalunya o el mateix Institut d'Estudis Catalans, i certes obres fonamentals de caire enciclopèdic o lexicogràfic com la Gran Enciclopèdia Catalana utilitzen l'article salat en els topònims quan es tracta de formes en la parla ordinària.
   c) El manteniment de l'article anomenat salat en els casos que aquest és l'usat en la llengua parlada permet de mantenir les distincions entre formes com s'Horta (Felanitx) i l'Horta (Sóller).
   d) Vist el grau d'empobriment en què ha decaigut la llengua parlada actual, sobretot entre les darreres generacions, l'ús de les variants genuïnes del parlar tradicional, especialment en els topònims descontextualitzats (els que apareixen en indicadors de vials sense cap més afegitó, en els mapes en

[1] Aquest Decret ha estat modificat per les següents disposicions: Decret 50/1988, de 12 de maig (BOIB núm. 63, de 26 de maig de 1988); Decret 61/1990, de 31 de maig, d'ampliació del Decret 36/1988, de 14 d'abril (BOIB núm. 73, de 16 de juny de 1990), i Decret 2/2004, de 16 de gener (BOIB núm. 13, de 27 de gener de 2004).

general, en els llistats toponímics, tant en sentit horitzontal, separats amb comes, com, en sentit vertical, en forma de columna de noms) és un recurs important per a ajudar a mantenir-les vives, tant si duen article salat com si duen article estàndard.

e) La facilitat amb què hom pot passar d'una llista en què els topònims figurin amb article salat o estàndard, segons l'ús, a una llista totalment amb article estàndard i la dificultat del pas invers si hom no coneix perfectament les formes vives locals.

f) L'article salat s'ha mantingut en la llengua codificada moderna a l'altra regió on aquest és viu (la Costa Brava). Contràriament, no s'hi ha mantingut la forma "lo" on aquesta és viva ja que es tracta d'una variant del mateix morfema: no hi ha casos d'oposició lo/el en la llengua viva local i després de vocal la forma "lo" no apareix mai.

2. Només cal usar la majúscula quan l'article es trobi en posició inicial absoluta o després de pausa. En tots el altres casos, inclosos els llistats toponímics i la cartografia, és aconsellable la grafia de l'article en minúscula, d'acord amb les següents consideracions:

   a) El grau d'integració de l'article amb el nom propi que introdueix varia extraordinàriament d'un topònim a l'altre, sense que sigui possible d'establir criteris objectius en aquest sentit. Solament d'una manera imprecisa es pot dir que el nivell d'integració és més baix en casos com "carrer des Pins" que en els noms de certs municipis com sa Pobla; també és possible que l'article femení se senti més vinculat amb el topònim que el masculí. La manca de criteris objectius, les fluctuacions que es presenten i el fet que en cap cas no s'hagi produït una integració total fan que semblin del tot desaconsellables les escriptures aglutinades (com les establertes al Principat en casos com Sarroca, amb l'article arcaic completament integrat), així com les escriptures de l'article amb majúscula, cosa que altrament comportaria, en aquells casos en què el topònim contextualitzat va precedit de determinades preposicions, una complicació ortogràfica innecessària i artificiosa.

   b) L'escriptura en minúscula de l'article —salat o estàndard— que precedeix determinats topònims, ha obtingut al Principat un bon nivell d'acceptació i no seria convenient d'introduir ara en la grafia dels topònims elements disgregadors. Sembla també del tot necessari que en una relació de topònims l'ordre alfabètic sigui el que exigeix el topònim pròpiament dit, prescindint de l'article.

      Seguint el suggeriment esmentat tindríem: ses Cadenes, es Capdellà, es Coll d'en Rabassa, Cas Concos, sa Pobla, Santa Eulària des Riu, es Trenc, etc. Però: l'Horta (Sóller), la Mola (Maó), el Pilar de la Mola (Formentera), la Savina (Formentera), etc.

3. No obstant això, l'ús quasi constant a nivell formal de l'article estàndard, almenys fins al segle XIX, i, en determinats àmbits, fins a l'època moderna, d'acord amb la mateixa coherència de funcionament de la llengua en registres més elevats, fa també admissibles les formes amb article estàndard dels topònims que en la llengua parlada duen article. Aquest ús és particularment justificat en els topònims contextualitzats, sigui per mitjà de la simple addició d'un genèric (carrer, plaça, baixada, pujada, passeig, etc.), sigui en el curs d'un

text més o menys llarg (en una narració, en un comentari radiofònic o televisiu, etc.)

4. Per tot el que ha estat exposat als punts 1, 2 i 3, consideram que l'ús de l'article —estàndard o salat— ha de tenir la coherència ortogràfica corresponent. En aquest sentit pensam que en contacte amb les preposicions a, de, per, les solucions més escaients són: as, des, pes, corresponents a al, del, pel i als, dels, pels; igualment en contacte amb la contracció ca, la solució recomanada és cas, corresponent a cal i cals. Pel que fa a l'article es, seguit de mot començat amb vocal, consideram preferible es en lloc de ets (solució usual també en eivissenc actual): es Hostalets. Quant a l'article després de la preposició amb, podem utilitzar ambdues formes: es/so (sing.) es/sos (plural), d'acord amb la tendència actual.

   Exemples:
   Cas Català
   Va a Cas/Cal Català
   Ve de Cas/Cal Català
   Passa per Cas/Cal Català
   Amb Cas/Cal Català són quatre

   Cas Concos
   Va a Cas/Cals Concos
   Ve de Cas/Cals Concos
   Passa per Cas/Cals Concos
   Amb Cas/Cal són quatre

   Es Hostalets
   Va as/als Hostalets
   Ve des/dels Hostalets
   Passa pes/pels Hostalets
   Amb sos/es/els Hostalets són quatre

   Es Llombards
   Va as/als Llombards
   Ve des/dels Llombards
   Passa pes/pels Llombards
   Amb sos/es/els Llombards són quatre

   Sa Pobla
   Va a sa/la Pobla
   Ve de sa/Pobla
   Passar per sa/la Pobla
   Amb sa/la Pobla són quatre

   Ses Salines
   Va a ses/les Salines
   Ve de ses/les Salines
   Passa per ses/les Salines
   Amb ses/les Salines són quatre

Es Trenc
Va as/al Trenc
Ve des/del Trenc
Passa pes/pel Trenc
Amb so/es/el Trenc són quatre.

En canvi, "son", havent esdevingut una forma fossilitzada el significat originari de la qual (ço d'en) s'ha perdut, produiria una complicació innecessària haver-lo de separar davant vocal: així, sembla preferible la grafia Son Armadans a la grafia So n'Armadans.

5. A la llista dels topònims que segueix hom ha indicat en primer terme l'article tal com és usat a la llengua parlada local, en els casos en què aquest article és el salat s'indica en segon terme la variant amb l'article estàndard.
   A més, hom ha distingit entre la part del nom que es diu sempre i la que només s'afegeix per diferenciar d'una homònima la localitat de què es tracta o bé per tal de precisar-ne la situació, escrivint la primera en rodó i la segona en cursiva (amb subratllat). Així, Ciutadella de Menorca vol dir que el nom complet és Ciutadella de Menorca, però habitualment hom diu Ciutadella sol.

En conseqüència amb el que hem exposat anteriorment, a proposta de la consellera d'Educació i Cultura, i havent-ho considerat prèviament el Consell de Govern a la sessió de dia 14 d'abril de 1988,

DECRET

1. Les formes oficials dels topònims de les Illes Balears són les següents:

Alaior
- Cala en Porter
- Calascoves[2]
- Llucalari
- Sant Jaume
- Son Bou
- Son Vitamina
- Torre-solí Nou

Alaró
- Almadrà
- Son Sant Joan

Alcúdia
- es Barcarès/el Barcarès
- Gatamoix
- es Mal Pas/el Mal Pas
- Port d'Alcúdia
- Son Fe

[2] Topònim afegit pel Decret 61/1990, de 31 de maig, esmentat en la nota 1.

Algaida
- Castellitx
- Pina
- Punxuat
- Randa

Andratx
- s'Arracó/l'Arracó
- es Camp de Mar/el Camp de Mar
- sa Dragonera/la Dragonera
- Port d'Andratx
- Sant Elm

Ariany

Artà
- Betlem[3]
- Colònia de Sant Pere
- Sos Fulles

Banyalbufar
- Port des Canonge/Port del Canonge
- es Rafal de Planícia/el Rafal de Planícia

Binissalem
- Biniagual
- Borneta

Búger

Bunyola
- Baix des Puig/Baix del Puig
- sa Font Seca/la Font Seca
- Orient
- Palmanyola

Calvià[4]
- Badia de Palma
- Cala Fornells
- Cala Vinyes
- es Capdellà/el Capdellà
- Cas Català/Cal Català
- Costa d'en Blanes
- Costa de sa Calma/Costa de la Calma
- Galatzó
- ses Illetes/les Illetes
- Magaluf
- Palmanova
- Peguera
- sa Porrassa/la Porrassa
- Portals Nous
- Portals Vells

[3] Topònim afegit pel Decret 61/1990, de 31 de maig, esmentat en la nota 1.

[4] El topònims Badia de Palma, Galatzó, Portals Vells, Sol de Mallorca, Son Ferrer i el Toro han estat afegits al terme municipal de Calvià pel Decret 61/1990, de 31 de maig, esmentat en la nota 1.

- Santa Ponça
- Sol de Mallorca
- Son Ferrer
- el Toro
- Torrenova

Campanet
- Ullaró

Campos
- Can Mandana
- ses Covetes/les Covetes
- es Palmer/el Palmer
- sa Ràpita/la Ràpita
- sa Sorda/la Sorda

Capdepera[5]
- Cala Gat
- Cala Lliteres
- Cala Rajada
- Canyamel
- es Carregador/el Carregador
- Font de sa Cala/Font de la Cala
- sa Pedruscada/la Pedruscada
- es Provençals/els Provençals
- Son Moll

es Castell/el Castell[6]
- Cala Sant Esteve
- Son Vilar
- Trebalúger
- urbanització Horitzó

Ciutadella de Menorca[7]
- s'Almudaina/l'Almudaina
- Barranc d'Algendar
- Cala Blanca
- Cala en Blanes
- Cala en Bosc
- Cala en Forcat
- Cala Morell
- Calespiques
- Els Delfins
- Sant Joan de Missa
- Santa Galdana

[5] Els topònims Cala Gat, Cala Lliteres, Canyamel, es Carregador/el Carregador, Font de sa Cala/Font de la Cala, Son Moll, sa Pedruscada/la Pedruscada i es Provençals/els Provençals han estat afegits al terme municipal de Capdepera pel Decret 61/1990, de 31 de maig, esmentat en la nota 1.

[6] Els topònims Cala Sant Esteve, Son Vilar i urbanització Horitzó han estat afegits al terme municipal de es Castell/el Castell pel Decret 61/1990, de 31 de maig, esmentat en la nota 1.

[7] Els topònims Cala en Bosc, Calespiques i els Delfins han estat afegits al terme municipal de Ciutadella de Menorca pel Decret 61/1990, de 31 de maig, esmentat en la nota 1.

- Santandria
- Son Morell
- Son Oleo
- Torre-saura
- Torretrencada
- ses Truqueries/les Truqueries
- es Tudons/els Tudons
- la Vall

Consell
Costitx
Deià
- Llucalcari

Eivissa
Escorca
- sa Calobra/la Calobra
- Lluc

Esporles
- S'Esgleieta/l'Esgleieta

Estellencs
Felanitx[8]
- Cala Ferrera
- Cala Serena
- es Carritxó/el Carritxó
- Cas Concos/Cals Concos
- s'Horta/l'Horta
- sa Mola/la Mola
- Portocolom
- Son Calderó
- Son Mesquida
- Son Negre
- Son Proenç
- Son Valls

Ferreries
Formentera
- Caló de Sant Agustí
- cap de Barbaria
- el Pilar de la Mola
- es Pujols/els Pujols
- Sant Ferran de ses Roques/Sant Ferran de les Roques
- Sant Francesc de Formentera
- la Savina

Fornalutx
Inca
Lloret de Vistalegre
Lloseta

[8] Els topònims Cala Ferrera i Cala Serena han estat afegits al terme municipal de Felanitx pel Decret 61/1990, de 31 de maig, esmentat en la nota 1.

Llubí
- sa Serra/la Serra

Llucmajor
- s'Arenal/l'Arenal
- Cala Blava
- Cala Pi
- cala Vallgornera
- s'Estanyol de Migjorn/l'Estanyol de Migjorn
- Son Granada
- Son Verí

Manacor[9]
- Cala Anguila
- Cala Mendia
- Cala Morlanda
- Cala Murada
- Cales de Mallorca
- es Domingos/els Domingos
- es Domingos Grans/els Domingos Grans
- es Domingos Petits/els Domingos Petits
- s'Estany d'en Mas/l'Estany d'en Mas
- s'Illot/l'Illot
- Porto Cristo
- Son Macià

Mancor de la Vall
- Biniarroi
- Maçanella

Maó
- albufera des Grau/albufera del Grau
- Binicalaf
- Binidalí
- Binixíquer
- Cala Llonga
- cala Sant Antoni
- es Canutells/els Canutells
- Estació Naval
- es Grau/el Grau
- Llucmaçanes
- sa Mesquida/la Mesquida
- la Mola
- es Murtar/el Murtar
- Sant Climent

Maria de la Salut

Marratxí
- sa Cabaneta/la Cabaneta
- es Figueral/el Figueral

[9] Topònims modificats, en darrer terme, pel Decret 2/2004, de 16 de gener, esmentat en la nota 1.

Marratxinet
es Pla de na Tesa/el Pla de na Tesa
es Pont d'Inca/el Pont d'Inca
Pòrtol
Son Macià[10]
es Mercadal/el Mercadal
Addaia
Arenal d'en Castell
cala Barril
Fornells
na Macaret
s'Olla/l'Olla
Platja de Sant Tomàs
port de Fornells
puig de Sa Roca/puig de la Roca
Sant Joan des Horts de Carbonell/Sant Joan dels Horts de Carbonell
Tirant
es Migjorn Gran/el Migjorn Gran
Sant Tomàs
Montuïri
Muro[11]
Platja de Muro
Palma[12]
s'Aranjassa/l'Aranjassa
s'Arenal/l'Arenal
ses Cadenes/les Cadenes
Can Pastilla
Can Tià Renou
Cas Forner/Cal Forner
sa Casa Blanca/la Casa Blanca
la Ciutat Jardí
es Coll d'en Rabassa/el Coll d'en Rabassa
sa Creu Vermella/la Creu Vermella
ses Dunes/les Dunes
Establiments
Establiments Nou
Establiments Vell
sa Garriga/la Garriga
Gènova
es Hostalets/els Hostalets

[10] Topònim afegit pel Decret 61/1990, de 31 de maig, esmentat en la nota 1.
[11] Terme municipal i topònim afegit pel Decret 61/1990, de 31 de maig, esmentat en la nota 1.
[12] Els topònims següents han estat afegits al terme municipal de Palma pel Decret 61/1990, de 31 de maig, esmentat en la nota 1: Cas Forner/Cal Forner, Can Tià Renou, ses Dunes/les Dunes, Establiments Nou, Establiments Vell, sa Garriga/la Garriga, s'Hostalot/l'Hostalot, les Meravelles o Son Sunyer, es Pinar/el Pinar, es Pinaret/el Pinaret, Polígon Industrial de Can Valero, Polígon Industrial de Son Castelló, la Ribera, Son Bessó, Son Espanyol, Son Riera, Son Serra Perera, Son Ximelis, Son Vida i es Turó/el Turó.

s'Hostalot/l'Hostalot
sa lndioteria/la Indioteria
es Jonquet/el Jonquet
les Meravelles o Son Sunyer
es Molinar/el Molinar
es Pil·larí/el Pil·larí
es Pinar/el Pinar
es Pinaret/el Pinaret
Platja de Palma
polígon industrial de Can Valero
polígon industrial de Son Castelló
es Portitxol/el Portitxol
Portopí
es Rafal Nou/el Rafal Nou
es Rafal Vell/el Rafal Vell
la Ribera
Sant Agustí
Sant Jordi
Santa Catalina
es Secar de la Real/el Secar de la Real
la Soledat
Son Anglada
Son Armadans
Son Bessó
Son Cotoner
Son Espanyol
Son Espanyolet
Son Ferriol
Son Gotleu
Son Rapinya
Son Riera
Son Roca
Son Sant Joan
Son Sardina
Son Serra
Son Serra Perera
Son Sunyer de s'Arenal/Son Sunyer de l'Arenal
Son Vida
Son Ximelis
el Terreno
es Turó/el Turó
sa Vileta/la Vileta
es Viver/el Viver

Petra

sa Pobla/la Pobla

Pollença
- Ariant
- Cala Sant Vicenç
- Cala Singala
- Can Tirana
- Fartàritx
- Port de Pollença
- Son Marc

Porreres

Puigpunyent
- Galilea
- Superna

ses Salines/les Salines
- Cas Perets/Cals Perets
- Colònia de Sant Jordi

Sant Antoni de Portmany
- cala Gració
- Can Germà
- Can Guillemó
- Cap Negret
- Corona
- es Molí/el Molí
- ses Païsses/les Païsses
- puig des Bessons/puig dels Bessons
- Sant Mateu d'Albarca
- Sant Rafel de sa Creu/Sant Rafel de la Creu
- Santa Agnès[13]
- vénda des Bernats/vénda dels Bernats

Sant Joan

Sant Joan de Labritja
- Portinatx[14]
- Sant Llorenç de Balàfia
- Sant Miquel de Balansat
- Sant Vicent de sa Cala/Sant Vicent de la Cala

Sant Josep de sa Talaia/Sant Josep de la Talaia
- es Cubells/els Cubells
- Sant Agustí des Vedrà/Sant Agustí del Vedrà
- Sant Francesc de s'Estany/Sant Francesc de l'Estany
- Sant Jordi de ses Salines/Sant Jordi de les Salines

Sant Llorenç des Cardassar/Sant Llorenç del Cardassar
- sa Coma/la Coma[15]
- s'Illot/l'Illot
- Son Carrió
- Son Moro

[13] Topònim afegit pel Decret 61/1990, de 31 de maig, esmentat en la nota 1.
[14] Ídem nota anterior.
[15] Topònim afegit pel Decret 61/1990, de 31 de maig, esmentat en la nota 1.

Sant Lluís[16]
- Alcalfar
- s'Algar/l'Algar
- ses Barraques/les Barraques
- Biniali
- Biniancolla
- Biniati
- Binibèquer
- Binifadet
- Biniparratx
- Biniparrell
- Binissafúller
- Cap d'en Font
- es Consell/el Consell
- illa de l'Aire
- es Pou Nou/el Pou Nou
- Punta Prima
- Son Ganxo
- Son Remei
- Torret
- s'Ullastrar/l'Ullastrar

Santa Eugènia
- ses Alqueries/les Alqueries
- ses Coves/les Coves
- ses Olleries/les Olleries

Santa Eulària des Riu/Santa Eulària del Riu[17]
- es Canar/el Canar
- Jesús
- Puig d'en Valls
- Sant Carles de Peralta
- Santa Gertrudis de Fruitera
- Santa Maria

Santa Margalida
- Can Picafort
- Son Serra de Marina

Santa María del Camí

Santanyí
- S'Alqueria Blanca/l'Alqueria Blanca
- Cala d'Or
- Cala Figuera
- Cala Santanyí[18]
- Calonge

[16] Els topònims Cap d'en Font, Son Remei i Son Ganxo han estat afegits al terme municipal de Sant Lluís pel Decret 61/1990, de 31 de maig, esmentat en la nota 1.
[17] Els topònims es Canar/el Canar i Santa Maria han estat afegits al terme municipal de Santa Eulària des Riu pel Decret 61/1990, de 31 de maig, esmentat en la nota 1.
[18] Topònim afegit pel Decret 61/1990, de 31 de maig, esmentat en la nota 1.

- la Costa
- es Llombards/els Llombards
- Portopetro

Selva
- Biniamar
- Binibona
- Caimari
- Moscari

Sencelles
- Biniali
- Cascanar
- Jornets
- Ruberts
- Sonarrossa

Sineu

Sóller
- Alconàsser
- S'Alqueria des Comte/l'Alqueria del Comte
- Biniaraix
- Castelló
- L'Horta
- Port de Sóller

Son Servera[19]
- Cala Bona
- Cala Millor
- Califòrnia
- Port Nou
- Port Vell

Valldemossa[20]
- es Nogueral/el Nogueral
- Port de Valldemossa
- Son Ferrandell
- Son Maixella
- urbanització s'Arxiduc/urbanització l'Arxiduc

Villafranca de Bonany

DISPOSICIÓ TRANSITÒRIA

Els municipis i els Consells Insulars de les Illes Balears vénen obligats a adequar els topònims dels seus territoris a les formes oficials que s'estableixen a l'article 1 d'aquest Decret, abans de dia 30 d'abril de 1989, d'acord amb el que s'estableix a la disposició transitòria segona de la Llei 3/1986, de 29 d'abril, de Normalització Lingüística.

[19] Topònim modificat pel Decret 50/1988, de 12 de maig, esmentat en la nota 1.

[20] Els topònims de Son Maixella i Urbanització s'Arxiduc/Urbanització l'Arxiduc han estat afegits al terme municipal de Valldemossa pel Decret 61/1990, de 31 de maig, esmentat en la nota 1.

DISPOSICIÓ FINAL

Aquest Decret començarà a vigir el dia en què es publicarà en el *BOCAIB.*